

Sygn. akt X P 300/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu Wydział X Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Szajner

Protokolant: Iwona Markiewicz

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2017 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa: T. W.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.

o ryczałty za noclegi

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda T. W. na rzecz strony pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w tym kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;

III. pozostałe koszty postępowania zalicza na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 lutego 2015 r. (data stempla pocztowego) powód P. U. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 30 000 zł (wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi wedle wskazań jak w pozwie) tytułem ryczałtów za noclegi za okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 października 2014 r., oraz o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (k. 3 – 8).

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwaną spółkę w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 października 2014 r. łączył z powodem stosunek pracy, na mocy którego powód został zatrudniony na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym, w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracownik odbywał podróże służbowe poza granicami kraju, w związku z czym, zgodnie z art. 77⁵ k.p. oraz przepisami rozporządzenia MPiPS w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, przysługiwał mu zwrot kosztów noclegu, ewentualnie ryczałt za noclegi w wysokości 25 % limitu określonego w każdym z tych rozporządzeń. W okresie zatrudnienia w pozwanej spółce powód nie otrzymał od pracodawcy wymaganego ryczałtu za noclegi w wysokości 25 % limitu wynikającego z rozporządzenia, a przy tym pozwany nie zapewnił powodowi odpowiedniego i bezpłatnego noclegu w hotelu, motelu bądź innym miejscu noclegowym.

Powód wskazał, że nie posiada dokumentów umożliwiających dokładne wyliczenie należności przysługujących pracownikowi, dlatego na potrzeby niniejszego postępowania przyjął, że w związku ze służbowymi wyjazdami zagranicznymi, w każdym miesiącu winien otrzymać przeciętnie 3 000 zł tytułem ryczałtu za noclegi.

Pismem procesowym z dnia 25 lutego 2015 r. powód **wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia** poprzez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych strony pozwanej do łącznej kwoty 30 000 zł (k. 17 – 19).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (k. 43 – 47).

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie strona pozwana przyznała, że w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 października 2014 r. zatrudniała na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powoda, P. U.. W ramach umowy o pracę pracownik wykonywał zadania służbowe poza granicami kraju, co do zasady w systemie 5 tygodni roboczych jazdy i zjazd do Polski na 10 dni. Powołując się na § 4 Regulaminu wynagradzania strona pozwana wskazała, że pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy przysługiwała dieta w wysokości 25 euro oraz ryczałt za nocleg w wysokości 20 euro za dzień delegowania poza granicami Polski. Kwota diety i ryczałtu za nocleg ustalona została bez względu na kraj delegowania poza granicami kraju. W spornym okresie powód otrzymał od pracodawcy kwotę 9 495 euro, w tym czasie wykonując zadania służbowe przez 211 dni poza granicami kraju. Za każdy dzień podróży służbowej pracodawca wypłacał pracownikowi kwotę 45 euro, w skład której wchodziła dieta (25 euro) i ryczałt za nocleg (20 euro). Strona pozwana dodała, że zapewniała pracownikowi bezpłatny nocleg w odpowiednio przystosowanej kabinie pojazdu, z której to formy noclegu pracownik dobrowolnie korzystał. Kierowca miał bowiem możliwość skorzystania z noclegu w hotelu/motelu, za który to nocleg przysługiwałby mu zwrot kosztów faktycznie poniesionych. Odbieranie odpoczynków nocnych w kabinie samochodu, jeżeli taki jest wybór kierowcy i jeżeli pojazd jest wyposażony w odpowiednie miejsce do spania, umożliwiają pracownikowi mobilnemu zarówno przepisy ustawy o czasie pracy kierowców, jak i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady.

Postanowieniem z dnia 20 marca 2015 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych **udzielił powodowi zabezpieczenia w kwocie 30 000 zł**, obejmującej kwotę dochodzonego roszczenia głównego tytułem świadczeń związanych z podróżą służbową, poprzez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych strony pozwanej, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego (k. 71 – 72).

Postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych **zawiesił postępowanie** w sprawie na zasadzie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., z uwagi na skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego wniosku o stwierdzenie niekonstytucyjności zapisów ustawy o czasie pracy kierowców (k. 88)

Postanowieniem z dnia 25 maja 2015 r., wydanym na skutek zażalenia powoda od postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu X Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 kwietnia 2015 r., Sąd Okręgowy we Wrocławiu VII Wydział Pracy **oddalił zażalenie** i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 450 zł tytułem obowiązku zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego (k. 113 – 115).

Postanowieniem z dnia 24 maja 2017 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych **podjął zawieszono postępowanie** i uchylił postanowienie z dnia 20 marca 2015 r. w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia roszczenia (k. 177).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Strona pozwana prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą (...) Sp. z o.o., z siedzibą w P.. Organem uprawnionym do reprezentacji spółki jest zarząd. Do składania oświadczeń woli w imieniu spółki uprawniony jest członek zarządu samodzielnie. Przedmiotem prowadzonej przez spółkę działalności

gospodarczej jest m.in. transport drogowy towarów pojazdami uniwersalnymi, wynajem samochodów ciężarowych z kierowcą czy sprzedaż detaliczna pojazdów samochodowych.

Dowód:

Informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców dot. (...) Sp. z o.o. – stan na dzień 17.03.2015 r. (k. 38 – 40)

P. U. w dniu 29 września 2010 r. zawarł ze stroną pozwaną umowę o pracę na czas nieokreślony. Na podstawie zawartej umowy powód został zatrudniony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 1 317 zł brutto miesięcznie, plus: 1) premia uznaniowa w wysokości do 350 zł brutto za jazdę bezwypadkową, nie uszkodzenie pojazdu, 2) premia uznaniowa w wysokości do 350 zł brutto za przestrzeganie czasu pracy, 3) premia uznaniowa w wysokości do 350 zł brutto za nie przekraczanie wyznaczonych norm zużycia paliwa, 4) premia uznaniowa w wysokości do 300 zł brutto za poprawne wypełnianie i regularne oddawanie dokumentów transportowych. Premie miały być płatne na zasadach określonych w regulaminie wynagradzania.

Z dniem 1 stycznia 2011 r. wynagrodzenie zasadnicze powoda wzrosło do kwoty 1 386 zł miesięcznie.

W dniu 4 września 2012 r. powód złożył opatrzone własnoręcznym podpisem oświadczenie, że zapoznał się z postanowieniami Regulaminu wynagradzania.

Stosunek pracy między stronami rozwiązał się z dniem 31 października 2014 r. na mocy porozumienia stron. W dniu 30 października 2014 r. powód złożył opatrzone własnoręcznym podpisem oświadczenie, zgodnie z którym otrzymał od pracodawcy wynagrodzenie w pełnej wysokości, zgodnie z treścią zawartej umowy o pracę.

Dowód:

Akta osobowe powoda (w załączeniu do akt sprawy), w tym:

- umowa o pracę na czas nieokreślony z dn. 29.09.2010 r.;
- aneks do umowy o pracę z dn. 31.12.2010 r.;
- oświadczenie z dn. 04.09.2012 r.;
- porozumienie stron z dn. 30.10.2014 r.;
- oświadczenie z dn. 30.10.2014 r.

Częściowo wyjaśnienia powoda (k. 201, 202; płyta CD)

Od 2011 r. u strony pozwanej obowiązywał Regulamin wynagradzania, zgodnie z którym (w wersji obowiązującej od dnia 16 sierpnia 2011 r.) pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy przysługiwała dieta przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów żywienia w wysokości 25 euro oraz ryczał za noclegi w wysokości 20 euro za każdy dzień delegowania poza granicami Polski w ramach polecenia wyjazdu służbowego. Kwota diety i ryczałtu za nocleg ustalona była bez względu na kraj delegowania poza granicami kraju (§ 4 regulaminu).

O wprowadzeniu Regulaminu wynagradzania oraz o zmianach w jego treści pracownicy pozwanej spółki byli informowani w drodze zawiadomień ogłaszanych przez pracodawcę.

Dowód:

Regulamin wynagradzania pracowników (...) Sp. z o.o.

(k. 186 – 189)

Zawiadomienie z dn. 16.08.2011 r. (k. 185)

Pismo ZUS z dn. 01.03.2017 r. (k. 181)

Pismo PIP (...) z dn. 01.03.2017 r. (k. 182)

Pismo (...) z dn. 22.02.2017 r. (k. 183)

Pismo (...) z dn. 13.03.2017 r. (k. 184)

P. U. jako kierowca samochodu ciężarowego odbywał podróże do krajów Europy, głównie do Francji, Belgii i Anglii. We Francji znajdowała się baza strony pozwanej, do której kierowcy zjeżdżali głównie w celu zatankowania pojazdu. Baza była nadto wyposażona w część socjalną, kuchnię, łazienkę oraz część noclegową, gdzie nie było jednak prądu ani ogrzewania.

Powód pracował w obsadzie jednoosobowej, co do zasady w systemie 4 tygodni pracy, 10 dni wolnego.

Podczas podróży służbowych powód nie odbywał noclegów w innym miejscu niż poza kabiną pojazdu samochodu ciężarowego. Pracownik nie odbywał noclegów w hotelach ani motelach. Powód nie zgłaszał pracodawcy zastrzeżeń co do warunków noclegów ani nie przejawiał woli odbierania noclegu w hotelu bądź motelu.

Samochody ciężarowe, którymi poruszał się powód, były wyposażone fabrycznie w miejsce do spania. Kabiny były nadto wyposażone m.in. w lodówkę i ogrzewanie postojowe.

P. U. we własnym zakresie zakupił pościel, środki czystości i ręczniki. Podczas postojów na parkingu powód z własnych pieniędzy opłacał korzystanie z toalet i pryszniców. Opłata za skorzystanie z sanitariatu wynosiła średnio 2 – 3 euro.

Powód nie ponosił kosztów związanych z korzystaniem w okresie zimowym z ogrzewania postojowego, generującego zwiększone zużycie paliwa.

Dowód:

Ewidencja czasu pracy powoda (k. 42 - 51)

Kartoteka wynagrodzeń za okres styczeń – październik 2014 r. (k. 52 – 56)

Wyciąg z rachunku bankowego (k. 58 – 64, 70)

Wyjaśnienia powoda (k. 201, 202; płyta CD)

Strona pozwana wypłaciła powodowi wszystkie należności wynikające z umowy o pracę i Regulaminu wynagradzania, tj. wynagrodzenie zasadnicze i kwotę 45 euro za każdy dzień delegowania poza granice Polski. Należności za dany miesiąc powód otrzymywał za pośrednictwem dwóch przelewów na rachunek bankowy – osobno wynagrodzenie zasadnicze i osobno należności z tytułu podróży służbowych. W tytule przelewu dotyczącego należności za podróże służbowe było wskazane „delegacje”.

W toku zatrudnienia powód nie zwracał się do pracodawcy z prośbą o wypłacenie dodatkowych kwot tytułem ryczałtu za nocleg w kabinie pojazdu.

Dowód:

Wyjaśnienia powoda (k. 201, 202; płyta CD)

Średnie miesięczne wynagrodzenie P. U. uzyskiwane z tytułu zatrudnienia w pozwanej spółce wynosiło 3 329,73 zł brutto (2 386,63 zł netto).

Dowód:

Zaświadczenie z dn. 17.03.2015 r. (k. 41)

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd działał w oparciu o całokształt zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, tj. o dowody z dokumentów, których wiarygodność i autentyczność nie budziła wątpliwości stron ani Sądu, w szczególności takie jak akta osobowe powoda oraz dotycząca rozliczeń pracodawcy z pracownikiem dokumentacja płacowa. Sąd nie znalazł nadto podstaw do zakwestionowania autentyczności przedstawionego przez stronę pozwaną wraz z odpowiedzią na pozew Regulaminu wynagradzania z 2011 r. Wskazać należy bowiem, że w toku postępowania strona pozwana przedłożyła uwierzytelnioną przez pełnomocnika pozwanej spółki kopię Regulaminu, opatrzoną nadto podpisami i pieczęciami pracodawcy. Strona pozwana dysponowała również pismami otrzymanymi z takich instytucji jak Inspekcja Transportu Drogowego, Państwowa Inspekcja Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych czy Urząd Skarbowy, które prowadziły w pozwanej spółce kontrole. W przedmiotowych pismach powołane podmioty, na zapytanie Sądu złożone w innej sprawie, nie potwierdziły, aby dysponowały innymi wersjami spornego dokumentu. W takim stanie rzeczy nie było możliwe przyjęcie jako wiarygodnej wersji Regulaminu wynagradzania jego kopii przedłożonej przez pełnomocnika powoda, pozbawionej jakiegokolwiek podpisu, który mógłby wskazywać na pochodzenie Regulaminu od pracodawcy – pozwanej spółki. W dokumencie przedłożonym przez powoda sporny zapis dotyczący należności przysługujących pracownikowi z tytułu delegacji umieszczony został nadto w części Regulaminu związanej z odprawą pośmiertną, co nakazuje Sądowi stwierdzić, iż rzeczona wersja Regulaminu mogła stanowić co najwyżej projekt, szkic, kopię roboczą, nie zaś Regulamin wynagradzania w jego ostatecznej i obowiązującej wersji. Bezsprzecznie z treścią Regulaminu wynagradzania w wersji przedstawionej przez stronę pozwaną zapoznany był powód – co potwierdził własnoręcznym podpisem na oświadczeniu z dnia 4 września 2012 r.

Pomocniczo Sąd skorzystał z wyjaśnień powoda, które okazały się w dużej mierze nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy. W kluczowych dla ustalenia stanu faktycznego kwestiach, w szczególności odnośnie zapoznania się z Regulaminem wynagradzania, powód zasłaniał się bowiem niepamięcią. Wyjaśnienia powoda były nadto nieprecyzyjne. Powód wskazywał przykładowo, że „były jakieś regulaminy dotyczące ryczałtu”, nadto że „wydaje mu się, że kwota 45 euro to były diety”. Zeznania powoda w powyższym zakresie stoją w sprzeczności z dowodami z dokumentów, w szczególności z powołanym wyżej oświadczeniem pracownika z dnia 4 września 2012 r. Odniesienie do Regulaminu wynagradzania zostało nadto zawarte w umowie o pracę na czas nieokreślony. Ponadto strona pozwana informowała pracowników o wprowadzeniu Regulaminu wynagradzania oraz o zmianach w jego treści za pośrednictwem pisemnych zawiadomień.

Podkreślić należy, że powód przyznał, iż pracodawca wypłacił mu wynagrodzenie zasadnicze oraz kwotę w wysokości 45 euro za każdy dzień pobytu za granicą. Bezsporne było zatem wywiązanie się przez pracodawcę z obowiązku wypłaty umówionego wynagrodzenia, w tym należności z tytułu delegacji. W ocenie powoda, z tytułu ryczałtu za nocleg, pracownikowi przysługiwała jednak jeszcze dodatkowa należność.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w celu ustalenia kwot należnych powodowi z tytułu ryczałtu za noclegi. Przeprowadzenie rzeczonoego dowodu byłoby bowiem bezprzedmiotowe i prowadziłoby jedynie do bezzasadnego przedłużenia postępowania. Z uwagi na prawny charakter zaistniałego w niniejszej sprawie sporu dowód z opinii biegłego nie zmierzałby do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Wysokość umówionych kwot, należnych powodowi z tytułu ryczałtu za noclegi, była bowiem w niniejszej sprawie bezsporna, podobnie jak okoliczność wypłacenia rzeczonych kwot powodowi.

Materialnoprawną podstawę roszczeń powoda stanowiły przepisy art. 77⁵ § 1, 3 i 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Zgodnie z przepisem art. 77⁵ § 1 k.p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Stosownie do unormowania zawartego w przepisie art. 77⁵ § 3 k.p., warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej określa się w układzie zbiorowym pracy lub regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Zgodnie z przepisem art. 77⁵ § 4 k.p. postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju lub poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej.

Podstawą prawną roszczenia w przedmiocie ryczałtu za nocleg był art. 77⁵ § 1 k.p. w zw. z art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz.U. Nr 92, poz. 879) oraz wydane na jego podstawie akty wykonawcze.

Na podstawie upoważnienia zawartego w przepisie art. 77⁵ § 2 k.p., Minister Pracy i Polityki Społecznej wydał w dniu 19 grudnia 2002 r. rozporządzenie w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1990) oraz rozporządzenie w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991), jak również aktualnie obowiązujące rozporządzenie z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 poz.167).

W przepisie § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju wskazano, że za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia (ust. 1). W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu (ust. 2) Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg (ust. 4).

Natomiast zgodnie z unormowaniem zawartym w § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej ustawodawca wskazał, że za nocleg podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, w granicach limitu określonego w poszczególnych państwach w załączniku do rozporządzenia. Stosownie do regulacji zawartej w § 16 ust. 2 rozporządzenia, w razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1, przy czym ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. Przepisów powyższych nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewniają pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 16 ust. 4).

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt K 11/15, Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 21a ustawy w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej

poza granicami kraju (Dz.U.236.1991, ze zm.) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Nadto Trybunał Konstytucyjny orzekł, że także art. 21a ustawy w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 poz.167) w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W konsekwencji wydania powołanego wyroku w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażony został pogląd, że od dnia 29 grudnia 2016 r. (data ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15 w Dzienniku Ustaw z 2016 r. poz. 2206) art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. oraz w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju nie może być stosowany. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego został wprawdzie ogłoszony w dniu 24 listopada 2016 r. i wówczas objęty nim przepis stracił domniemanie zgodności z Konstytucją RP. Nie oznacza to jednak, że do tego momentu zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis powinien być bez zastrzeżeń stosowany do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem orzeczenia lub innym terminem ustalonym przez Trybunał. **Uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis nie może być stosowany przez sądy i inne organy także w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału** (wyrok SN z dnia 8 marca 2017r., sygn. akt II PK 410/15, LEX nr 2306367).

W tezie wyroku z dnia 14 lutego 2017 r. (sygn. akt I PK 77/16, Legalis) Sąd Najwyższy podkreślił, że **do stanów faktycznych począwszy od 3 kwietnia 2010 r., odnośnie kierowców w transporcie międzynarodowym nie należy stosować przepisów rozporządzeń wykonawczych wydanych z upoważnienia art. 77⁵ k.p.** Ponadto Sąd Najwyższy zaznaczył, że w sprawie ryczałtów za noclegi zastosowanie mają przepisy zakładowe (regulaminy wynagradzania), które nie będą korygowane przez przepisy powszechnie obowiązujące jako bardziej korzystne.

Uzasadniając powyższe stanowisko Sąd Najwyższy wskazał m.in., że dysponowanie przez pracownika – kierowcę pojazdem z miejscem do noclegu, który uznał za wystarczający do odpoczynku i regeneracji sił – stosownie do art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz. U.UE.L.2006.102.1 – umożliwiło ograniczenie w zakładowym regulaminie wynagradzania świadczeń z tytułu zagranicznej podróży służbowej do wysokiej i stałej diety, pokrywającej wszystkie niezbędne wydatki socjalne kierowcy także z tytułu noclegów.

Tut. Sąd w pełni podziela przedstawione wyżej stanowisko Sądu Najwyższego. Odnosząc się natomiast do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2017 r. (sygn. akt I PK 300/15, Legalis) Sąd wskazuje, że wyrażonego w cytowanym wyroku stanowiska nie podziela, albowiem jest ono sprzeczne z istotą uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego oparte zostało o uznanie, że w stosunku do grupy zawodowej kierowców międzynarodowych nie można stosować – na zasadzie odesłania – zasad ustalania należności za podróże służbowe pozostałych pracowników. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2017 r. wyraża natomiast pogląd przeciwny, przyznając prawo do rozliczenia kosztów podróży kierowcy w transporcie międzynarodowym według zasad tożsamyh dla pracowników sfery budżetowej, których to podróże służbowe są związane przecież z jednostkowymi wyjazdami służbowymi, zaś koszty z tego tytułu opierają się o korzystanie z usług hotelowych.

W ocenie tut. Sądu takie stanowisko nie może zasługiwać na akceptację. Tym samym, w ślad za orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego należy uznać, że przesądzenie przez ustawodawcę, że art. 77⁵§ 3 – 5 k.p. i wydane na podstawie

art. 77² § 2 k.p. przepisy wykonawcze mają mieć zastosowanie do każdego wykonanego przez kierowcę przewozu w transporcie jest sprzeczne z ratio legis tych przepisów i świadczy o nieadekwatności przyjętego środka w stosunku do regulowanej dziedziny.

Reasumując wskazać należy, w orzecznictwie przyjmuje się, że po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., K 11/15, nie stosuje się art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, ale stosuje się art. 77⁵ § 1, 3 i 4 k.p., a także art. 77⁵ § 5 k.p., jednakże ten ostatni przepis tylko w przypadku, gdy pracodawca nie uregulował zasad zwrotu należności z tytułu podróży służbowej w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę (wyrok SN z dnia 8 marca 2017 r., II PK 410/15, LEX nr 2306367).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że w niniejszym stanie faktycznym nie znajduje uzasadnienia dochodzenie od pracodawcy ryczałtu za nocleg w oparciu o przepisy w/w rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Wysokość tych należności została bowiem określona w obowiązujących u strony pozwanej aktach prawa wewnętrznego w postaci Regulaminu wynagradzania, co wyłączyło dopuszczalność stosowania w tym zakresie przepisów powoływanych rozporządzeń. Jak była mowa wyżej, Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania treści przedstawionego przez stronę pozwaną Regulaminu wynagradzania.

Zgodnie z treścią § 4 obowiązującego u strony pozwanej Regulaminu wynagradzania, pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy przysługiwała dieta przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów żywienia w wysokości 25 euro oraz ryczałt za noclegi w wysokości 20 euro, za dzień delegowania poza granice Polski w ramach polecenia wyjazdu służbowego. Jednocześnie bezsporne w sprawie było, że strona pozwana wypłaciła powodowi wszystkie należności zgodnie z obowiązującym regulaminem, tj. łącznie 45 euro za każdy dzień delegowania poza granice Polski.

W odniesieniu do roszczenia powoda z tytułu ryczałtów za noclegi szczególnego podkreślenia wymaga także okoliczność, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 8.03.2017 r. (II PK 409/15), konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego 24 listopada 2016 r., K 11/15, jest utrata aktualności uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 164) w zakresie, w jakim wskazywała ona, że postanowienia zakładowych przepisów prawa pracy regulujących kwestię świadczeń należnych kierowcom zatrudnionym w transporcie międzynarodowym z tytułu podróży służbowych nie mogą przewidywać świadczeń w wysokości niższej niż przewidziane w aktach wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ k.p. W przypadkach – jak w niniejszej sprawie – uregulowania przez pracodawcę wysokości świadczeń z tytułu ryczałtów w regulaminie wynagradzania, nie ma zatem podstaw do dochodzenia przez pracowników różnicy między kwotami ryczałtów wynikającymi z rozporządzenia a kwotami ustalonymi w regulaminach (por. również wyrok SN z 30 maja 2017 r., sygn. akt I PK 154/16, Legalis).

Strona pozwana wypłaciła powodowi wszystkie należności wynikające z regulaminu wynagradzania w wysokości 45 euro za każdy dzień delegowania poza granice Polski, przelewem na jego konto bankowe. W tytule przelewu było wskazane „delegacje”. Nie ma zatem wątpliwości, że powód otrzymał te kwoty nie tylko z tytułu diet, ale z tytułu podróży służbowych, czyli delegacji – łącznie diet i ryczałtów za noclegi.

W świetle powyższego uznać należy, że kwoty należne powodowi tytułem zwrotu kosztów podróży służbowych zostały ustalone prawidłowo, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa zakładowego. Pracodawca miał bowiem możliwość ustalenia wysokości świadczeń z tytułu noclegów w wysokości niższej niż wskazane w w/w rozporządzeniach.

W ocenie Sądu nie bez znaczenia jest również fakt, że zgodnie z art. 14 ustawy o czasie pracy kierowców, w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek, z wyłączeniem odpoczynku kierowców, o którym mowa w rozdziale 4a, może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania.

Powołany przepis jest zgodny z art. 8 ust. 2 i 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu

drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85, który stanowi, że w każdym 24 godzinnym okresie po upływie poprzedniego dziennego okresu odpoczynku lub tygodniowego okresu odpoczynku kierowca musi wykorzystać kolejny dzienny okres odpoczynku. Jeżeli kierowca dokona takiego wyboru,ienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju.

Z ustaleń faktycznych wynika, że powód zawsze kierował pojazdami wyposażonymi w miejsce do spania i jednocześnie podczas postojów korzystał z parkingów. Poza tym, jak wynika z wyjaśnień powoda, było dla niego oczywiste, że w czasie podróży będzie nocował w kabinie pojazdu, nadto nigdy nie zgłaszał on pracodawcy zastrzeżeń co do tej formy noclegu ani nie ujawniał wobec pracodawcy woli odbywania noclegu w hotelu bądź motelu. P. U. nie przedstawił pracodawcy choćby jednego rachunku dotyczącego płatnego noclegu. W okresie zatrudnienia powód nie poniósł żadnych dodatkowych kosztów związanych z noclegiem, a otrzymywana kwota 20 euro ryczałtu stanowiła dla niego dodatkowy dochód. Sąd nie znalazł podstaw do przyznania pracownikowi jakichkolwiek dodatkowych należności z tytułu odbierania przez niego noclegów w kabinie pojazdu. Kwota, którą strona pozwana wypłacała kierowcom, niewątpliwie rekompensowała wszystkie koszty związane z podróżami służbowymi, w których przebywali, zaś kierowcy, w tym powód, godzili się na odbieranie noclegów w kabinie pojazdu i byli świadomi, że wypłacana im należność (45 euro za dobę pobytu za granicą) pokrywa w całości koszty związane z podróżami służbowymi.

Tym samym wypłacone powodowi kwoty z tytułu ryczałtu za noclegi w całości wyczerpują roszczenie powoda, bowiem wypłacone kwoty stanowiły równowartość przyznanej w Regulaminie wynagradzania stawki dobowej ryczałtu (20 euro), przemnożonej przez ilość noclegów, które pracownik spędził poza granicami kraju. Z uwagi na powyższe, roszczenia powoda podlegały oddaleniu w całości, o czym Sąd orzekł jak **w punkcie I sentencji wyroku**.

Mając na uwadze końcowy wynik sprawy, w oparciu o wyrażoną w art. 98 k.p.c. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, w **punkcie II sentencji wyroku** Sąd zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 2 417 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 2 400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, ustaloną w myśl § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348) oraz kwotę 17 zł tytułem poniesionej przez stronę pozwaną opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania wyrażonej w art. 102 k.p.c. zasady słuszności i nieobciążania powoda, tj. strony przegrywającej sprawę, kosztami postępowania. Podkreślić należy, że powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie skorzystał z prawa do cofnięcia powództwa już pod wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny omawianego wyżej orzeczenia, tj. w sytuacji gdy przepisy, na których opierała swoje roszczenie, okazały się niekonstytucyjne.

W punkcie III sentencji wyroku nieuiszczonymi kosztami sądowymi Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 100 ust. 1, art. 96 ust. 1 pkt 4, art. 35 pkt 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) obciążył Skarb Państwa, mając na uwadze, że zgodnie z dyspozycją art. 98 k.p.c. nie było podstaw do obciążenia tymi kosztami strony wygrywającej sprawę – w niniejszej sprawie strony pozwanej – natomiast powód, który sprawę przegrał, był zwolniony od kosztów sądowych z mocy ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.